שלשה מינין פרק ששי נזיר מ.

שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו רבי אומר אינו צריך הרי הוא אומר תער לא יעבור על ראשו עד מלאת התורה אמרה אחר מלאת לא תהא תגלחת אלא בתער והכתיב תער לא יעבור על ראשו לעבור עליו בשני לאוין אמר רב חסדא [א]ללקות באחת [ב]לעכב בשתים [ג]לסתור אינו סותר אלא ברוב ראשו ובתער בתער אין במידי אחרינא לא והקתני מנין לרבות את כל המעבירין אלא אימא [ד]בעין תער תניא נמי הכי נזיר שתלש מירט סיפסף כל שהוא [א] אינו סותר אלא ברוב ראשו ובתער רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר"ש כשם ששתי שערות מעכבות בו כך שתי שערות סותרות בו [ה]תנן התם שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה [ו]נזיר [ז]ומצורע ולוים [ח]ובולן שגילחו שלא בתער או ששיירו שתי שערות לא עשו ולא כלום אמר מר [ט] שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה פשיטא מ"ד משום עבורי שער הוא ואפילו סך נשא קמ"ל דלא קתני וכולן שגילחו שלא בתער בשלמא גבי נזיר כתיב תער לא יעבור על ראשו וגבי לוים כתיב [י]והעבירו תער על כל בשרם אלא מצורע בתער מגלן וכ"ת תיתי מלוים מה לוים שכן טעונין תגלחת ואין תגלחתן אלא בתער אף אני אביא את המצורע שהוא טעון תגלחת ואין תגלחתו אלא בתער איכא למיפרך מה ללוים שכן טעונין תנופה בגופם תאמר במצורע דלא אלא תיתי מנזיר מה לנזיר שכן קרבנו טעון לחם תאמר במצורע דלא אלא מחדא לא אתיא תיתי מתרוויהון מהי תיתי תיתי מלוים מה ללוים שכן טעונין תנופה בגופן נזיר יוכיח מה לנזיר שכן קרבנו טעון לחם לוים יוכיחו [יא]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהם שהן טעונין תגלחת ותגלחתן בתער אף אני אביא את המצורע שהוא טעון תגלחת ותגלחתו בתער א"ל רבא מברניש לרב אשי וליפרוך מה להצד השוה שבהן שכן אין כשם ששתי שערות [מעכבות יב] כך [ג] שתי שערות סותרות. מה לגלח ב' שערות מתוך ימי טיהורו: **תנן התם [יג] פירוש בת"כ דנגעים שלשה מגלחים נזיר דכתיב וגלח את ראשו נזרו מצורע דכתיב וגלח את כל שערו. ולוים דכתיב והעבירו תער על כל בשרם: פשיטא דתגלחתן מצוה דלוקה בא' ואינו סותר אלא ברוב ראשו. ובתער בעין תער. ראית סברים דגרסי תלש מירט שפשף כל שהוא אינו סותר אלא ברוב ראשו. אבל בתוס' גרסי בהדיא חייב: תנן התם [בפ"ו] בהרא דנגעים ג' מגלחים נזיר דכתיב וגלח את ראש נזרו. מצורע דכתיב וגלח את כל שערו. ולוים דכתיב והעבירו תער על כל בשרם: פשיטא דתגלחתן מצוה דתנא קראי כתיב. מהו דתימא קרא אעיבור שער קפיד ואפי' סך נשא נמי. הוא סם המעביר השער. וכי תימא מפיסא שמעינן לה דכולן שגילחו שלא בתער תריץ דמצינן לפרושי אלא כעין תער: שכן טעונים תנופה בגופם כדכתיב והניף אהרן את הלוים תנופה: שכן קרבנו טעון לחם. חלות ורקיקי' דאמר במצורע שכן קרבנו בא בדלות אם אין ידו משגת מביא

ואין דנין קל מחמור להחמיר. על הקל אנא להקל על הקל ולהחמיר על החמור והכא דא"ל לגמדו ממצורע אמאי ליה תער דבתער הוא דתיהוי תגלחת אחרונה אכל במידי אחרינא לא: **רבי אומר אינו צריך.** [ב]לתגלחת אחרונה וכשכתב לך תער לא כא אנא לומר לך שאינו חייב אנא בגילוח תער ומה שאתה אומר מנין למדנו לתגלחת אחרונה [ג]שהיא בתער מן הקדוק הכתוב אתה למד שהרי הוא אומר תער לא יעבור על ראשו [ד] דמשמע תער לא יעבור על ראשו עד יום מלאת שהוא צריך גילוח בתער: **והכתיב תער לא יעבור על ראשו.** כלומר והיכי אמר ת"ק דחייב על כל שאר מעבירין ותער לא כא אנא לתגלחת האחרונה והכתיב תער[ה] לא יעבור על ראשו דמשמע בתער הוא דמחייב אכל לא בשאר מעבירין: **לעבור עליו בשני לאוין.** [ו]על תער לא יעבור ועל לא יעבור כל המעבירין: ליטעמא אחרינא **והכתיב תער לא יעבור על ראשו** [ז]. כלומר היכי משמע ליה דאחר מלאת לא תהא תגלחת אנא בתער והכתיב תער לא יעבור על ראשו [עד מלאת] דאיכא למידק מינה **דעד** מלאת הוא דלא [ח] אנא בתער הא לאחר מלאת מגלח בכל דכר ואפי' במלקט וכרהיטני לעולם אימא לך דלאחר מלאת אינו מגלח אנא בתער והא [ט][דכתיב][י] בסמוך לא יעבור ומשמע לא יעבור תער: **אמר רב חסדא ללקות באחת.** שאם גילח אינו חוץ מלאת שער אחת לוקה: **לעכב בשתים.** שאם גילח כל שערו בתגלחת סוף ימי טיהורו ושייר בו ב' שערות לא עשה ולא כלום: **ולסתור אינו סותר.** אם גילח בתוך ימי טיהורו אנא אם גילח את רוב ראשו בתער: **והקתני מנין לרבות כל המעבירין.** ת"ל לא יעבור: **אנא בעין תער.** כל המעבירין [יא](מעבירין) סמוך לעיקרן: **תניא נמי הכי.** כדאמר רב חסדא ובתער דוקא ואמרי לה כדאוקימנא לה אליבא דרב חסדא בעין תער ומאי בתער דקתני בברייתא בעין תער: **כשם ששתי שערות מעכבות בו.** בתגלחת טהרה כך שתי שערות סותרות בו בתגלחת איסור: [יב]**סך נשא** גרסי'. והיא כפוף נגעים גם ברייתא היא בפיפסא [יג] [בת"כ][יד] ת"ר ג' מגלחין בו' נזיר ומצורע ולוים: **פשיטא.** דמגלחין [טו]בכולהו מפרשי בהו קראי בנזיר [ז]כתיב [במדבר ו] וגילח המזיר [יד] וגו' במצורע [טז]כתיב (ויקרא יד) וגילח את כל שערו בלוים והעבירו תער על כל בשרם[יז]: **מ"ד עבורי שער שפיר דמי ואפי' סך נשא.** סם שמשיר את השער **קמ"ל.** דלא סגי ליה אנא בתגלחת כדקתני דתגלחתן מצוה: **כשלמא גבי נזיר כתיב ביה תער לא יעבור על ראשו.** לרבי כדאית ליה ולתנא קמא כדאית ליה וכדלעיל: **מה ללוים שכן טעונין תנופה בגופן.** כדכתיב[יח] והניף אהרן את הלוים תנופה לפני ה' והואיל וטעונין תנופה ממחרינן בהו כולי האי דלא הוי תגלחתן אנא בתער דאמר במצורע הקל שאין טעון תנופה בגופו והואיל ואינו טעון תנופה בגופו דין הוא להקל עליו שיהא תגלחתו בכל דכר: **אנא מחדא לא אמינא.** דמהי [יט] ניתי וכדלעיל:

תנופה בגופן. דכתיב והניף אהרן את הלוים תנופה לפני ה' [במדבר ח]: דאמר במצורע. שאינו טעון תנופה בגופו אנא [בקרבנו] ולכך לא יטעון מומרא דתער דזוג נמי יועיל:

מסורת הש"ס

א) נגעים פ' י"ד מ"ד. ב) [קדושין כא. וש"נ], ג) נ"ל כוא כת"כ, ד) [מצורע פרשה ב], ה) [במדבר ח], ו) [שם], ז) גי' ת"מ לא יעבור ולא יעבור.

תורה אור השלם

1. וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וכבסו בגדיהם והטהרו: במדבר ח ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה רבי אומר וכו' על לאשו עד מלאת דמשמע תער: (ב) ד"ה וכתיב וכו' התחרוטה וכתיב תער. נ"ב פי' הא דמתיר תער ללא יעבור על תער בשני לאוין על תער לא יעבור ועל לא יעבור כל המעבירין יכו' צריך לפרש לגיסא אחרינא כדמסיק נמי' להליש: (ג) ד"ה ליטעא אחרינא וכו' והא דכתיב תער נכמוך לא יעבור ומשמע לא יעבור תער לעבור עליו בשני לאוין הס"ד: (ד) ד"ה פסיקא וכו' נמיר כתיב וגילח הטיר את ראש נזרו כמצורע כתיב וגילח: (ה) ד"ה אנא וכו' דמהי תיתי וכדלעיל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' מגיה נמי הכי וכו' פיפסף כל שהוא חייב ואינו כל"ל. ת"מ: ב) שם אמר מר. נ"ב עי' לעיל לא ע"ש ובגמ"י שם ד"ה אמר מר ובגמ"ש שם: ג) תוד"ה ומתער וכו' כין בפיפסוף כל שהוא חייב. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד אנא אימא וכו': ד) ד"ה מגיה נמי הכי אלוקה בחתת כל"ל. ת"מ: ה) ד"ה כשם וכו' מעכבות בו כך שתי שערות סותרות כל"ל: ו) ד"ה תנן התם פי' בת"כ. תיכות פי' בת"כ נמקתו וכ"כ פרק בתרא דנגעים. ת"מ:

הגהות התוספות

1. נ"ל תער לא לא יעבור.
2. נ"ל דאמרו לא. 3. נ"ל ת"כ ותיכת מ"מ נמקתן.
4. נ"ל משיחה.

פי' הרא"ש

שאין דנין קל מחמור. שהמצורע חמור שצריך לגלח כל שער גופו והנזיר אינו [מגלח אלא] ראשו הלכך כתיב ביה תער דאם אינו ענין להעבורת תער תוך ימי נזירותו דהא אפי' בשאר מעבירי' לקי. תנדו ענין לתגלחת מצוה בהשלמת נזירותו: רבי אומר אינו צריך. לאתויי תער לתגלחת מצוה דכי אתי לגופיה אפי' הכי ממילא ידענא דתגלחת אחרונה בתער דהכי משמע פשטיה תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הא ביום מלאת עבור: ופריך והא כתיב תער לא יעבור על ראשו דדרשי' מניה לרבות כל המעבירים. וא"כ היכי דריש לה לגופיה. הא לא אצטריך לגופיה כיון דרבי' כל המעבירים: ולא בעי למימר דרבי ס"ל כר' ישאיה ור' יונתן דלא מרבי שאר מעבירים דמדקאמר רבי אומר אינו צריך משמע דלא אתא לאיפלוגי על מאי דקאמר ת"ק לענין איסור העברה: לעבור עליו בשני לאוין. שאם העביר בתער והתרו בו משום תער

עין משפט נר מצוה

סמ א מיי' פ"ט מהל' טומאת הלכה יא:
ג ב מיי' שם פ"ח הלכה ו:
נא ג ד מיי' פ"ו שם הלכה ח:
נב ה מיי' שם פרק ח הלכה ז:
נג ו מיי' פי"ח מהל' טומאת צרעת הלי' ח סמג עשין לו:
נד ז מיי' שם הלכה ג וס"מ מהלכות נזירות הלכה ז:

נוסחת הריב"ן

ח) צריך תער: כ) שיכה: ג) על לאשו עד יום מלאת שיהא צריך: ד) לעולם חייב על שאר מעבירין והלי דכתיב תער לא יעבור דכי קא עביר כתער עוכר כשני לאוין על תער כו': ה) יש מפרשים דקא פריך כין לרבי כין לת"ק כלומר רבי היכי משמע: ו) מגלח כתער: ז) והא דכתיב כסמוך לא יעבור דאם גילח כתוך ימי טהרו יעבור בתער חייב כתער עלי משום תער לא יעבור ומשום לא יעבור סמוך ולהכי כתיב תער קודם מלאת ולא לאחר מלאת הס"ד: ח) שמעבירין: ט) כ"י כתיב כתן תוספות: י) כ"י כתוב כתן תוספות: כ) דכולהו: ל) דכתיב: מ) דכתיב:

מוסף רש"י

והכתיב תער לא יעבור. כלומר הלי תער גבי איסור גילוח כתיב ולא גבי מלאת גילוח, וקשיא כין לרבי כין לת"ק, ולדידהו הוה ליה למיכתביה גבי גילוח מצוה, הס"ד יתיבל הוא, ומשני דלעולם לגילוח מצוה אתא, ולהלי דכתביה לתער גבי איסורא, לעבור עליו בשני לאוין, משום תער ומשום מעבירין (ראה"ה בשחוז).

פי' הרא"ש (המשך)

ומשום לא יעבור לוקה ב' מידי דהוה אוכל ענבים לחים ויבשים לוקה ב' כיון דמפרשי בקרא אע"ג דכתיב בחד לאו: אמר רב חסדא ללקות לוקה בא' אם גלח שער הא' לוקה אם התרו בו. בב' ביום תגלחתו אם שייר ב' שערות לא קיים מצות תגלחת: לסתור אינו סותר אלא ברוב ראשו. אם גלח רוב ראשו סותר נזירות כד